

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 De ordine earum, Vtrum. s. fides sit prior spe, & spes sit prior charitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

tem creatam potest mens nostra perfici de his illi autem sunt di- uerforum ordinum, scilicet naturalis & supernaturalis, & non nisi per Deum infundente potest mens proportionate perfici de illis. Vnde ut in littera dicitur, fides & spes infusa habent quod sint uirtutes ex eo, quod sunt diuini ordinis essentialiter, & non fo-

est Dei, fortius est hominibus.

AD TERTIUM dicendum, quod ad ap- petitum duo pertinent. scilicet motus in finem, & conformatio ad finem per amorem: & sic oportet quod in appetitu humano duae uirtutes theologice ponantur, scilicet spes, & charitas.

ARTICULVS IIII.

Vtrum fides sit prior spe, & spes charitate.

AD QVARTVM sic procedit. Videtur, quod non sit hic ordo theologiarum uirtutum, quod fides sit prior spe, & spes prior charitate. Radix enim est prior eo quod est ex radice: sed charitas est radix omnium uirtutum, secundum illud ad Ephe. 3. In charitate radicari & fundari. ergo charitas est prior alijs.

¶ 2. Præter Aug. dicit in 1. de doctr. Christ. * Non potest aliquis diligere, quod esse non crediderit: porro si credit & diligit, bene agere, quod efficit ut etiam speret. ergo uidetur quod fides præcedat charitatem, & charitas spem.

¶ 3. Præter. Amor est principium omnis affectionis, ut supra dictum est: sed spes nominat quaedam affectionem. est enim quædam passio, ut supra dictum est: ergo charitas quæ est amor, est prior spe.

SED CONTRA est ordo, quo Apostolus ita enumerat, dicens. Nunc autem manent fides, spes, & charitas.

RESPON. Dicendum, quod duplex est ordo, scilicet generationis, & perfectionis. Ordine quidem generationis quo materia est prior forma, & imperfectum perfectio, in vno & eodem fides præcedit spem, & spes charitatem secundum actus; non habitus simul infunduntur.

Non enim potest in aliquid motus appetitiuus tendere uel sperando, uel amando, nisi quod est apprehensum sensu, aut intellectu: per fidem autem apprehendit intellectus ea quæ sperat, & amat: unde oportet quod ordine generationis fides præcedat spem & charitatem. Similiter autem ex hoc homo aliquid amat, quod apprehendit illud ut bonum suum: per hoc autem quod homo ab aliquo sperat se bonum con-

sequi posse, reputat ipsum in quo spem habet, quoddam bonum suum, unde ex hoc ipso quod homo sperat de aliquo, procedit ad amandum ipsum, & sic ordine generationis secundum actus spes præcedit charitatem. Ordine uero perfectionis charitas præcedit fidem & spem, eo quod tam fides, quam spes per charitatem formatur, & perfectionem uirtutis acquirit. sic enim charitas est mater omnium uirtutum & radix, in quantum est omnium uirtutum forma, ut infra dicitur. *

Et per hoc patet ratio ad primum. AD SECVNDVM dicendum, quod Au. loquitur de spe, qua quis sperat ex meritis iam habitis se ad beatitudinem peruenitur, quod est spei, & formata, quæ sequitur charitatem. potest autem aliquis sperare antequam habeat charitatem, non ex meritis quæ iam habet, sed quæ sperat se habiturum.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut supra dictum est * cum de passionibus ageretur, spes respicit duo, unum quidem sicut principale obiectum, scilicet bonum speratum, & respectu huius semper amor præcedit spem, nunquam enim speratur aliquid bonum, nisi desideratum & amatum. Respicit etiam spes illum, a quo se sperat posse consequi bonum, & respectu huius primò quidem spes præcedit amorem, quamuis postea ex ipso amore spes augetur. per hoc enim quod aliquis reputat per aliquem se posse consequi aliquid bonum, incipit amare ipsum, & ex hoc ipso quod ipsum amat, postea fortius de eo sperat.

¶ Super quest. sexage si in tertia articulo primum.

IN corpore primi articuli quæ. 63. nota, quod illud uerbum littera. Principia naturaliter cognita sunt seminaria uirtutum: potest dupliciter exponi, scilicet simpliciter, uel accommode. Si enim interpretentur secundum distributionem accommodam, clarum est quod principia connumerata dicuntur seminaria ceterarum uirtutum: sicut cælum dicitur continere omnia corpora. Si autem intelligantur simpliciter, id est, quod sint seminaria omnium simpliciter uirtutum, tunc sumuntur principia secundum naturalem eorum inchoationem in anima: & sic constat quod sunt seminaria omnium uirtutum intellectualium & moralium, quamuis diuersimode, quia intellectus sunt inchoationes, scientia autem & reliquarum sunt actiua principia mediate uel immediate, ut patet. semen namque & inchoationis, & principii rationem habet.

QVAESTIO LXIII.

De causa uirtutum, in quatuor articulos diuisa.

DE INDE considerandum est de causa uirtutum. ET CIRCA hoc queruntur quatuor.

¶ Primo, Vtrum uirtus sit in nobis a natura.

¶ Secundo, utrum aliqua uirtus causeetur in nobis ex assuetudine operum.

¶ In

D. 306.

q. 65. ar. 4. & 2. q. 2. ar. 8.

q. 40. ar. 7.

¶ Super quest. sexage si in tertia articulo primum.

IN corpore primi articuli quæ. 63. nota,

quod illud uerbum littera.

Principia naturaliter cognita sunt seminaria uirtutum:

potest dupliciter exponi,

scilicet simpliciter, uel accommode.

Si enim interpretentur secundum distributionem accom-

modam, clarum est quod principia con-

numerata dicuntur seminaria ceterarum

uirtutum: sicut cælum dicitur continere omnia corpora.

Si autem intelligantur simpliciter, id est, quod sint seminaria omnium simpliciter uirtutum, tunc sumuntur principia secundum naturalem eorum inchoationem in anima: & sic constat quod sunt seminaria omnium uirtutum intellectualium & moralium, quamuis diuersimode, quia intellectus sunt inchoationes, scientia autem & reliquarum sunt actiua principia mediate uel immediate, ut patet. semen namque & inchoationis, & principii rationem habet.